

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Assertionvm Theologicarvm Sfortiae Pallavicini Sacrae Theologiae Professoris in Collegio Romano Societatis Iesv. Libri Qvinque

De Sacramentis

Pallavicino, Sforza

Romæ, 1650

Cap. 14. Ad decernendum super efficacia Sacramentorum nouæ legis
præmittitur doctrina de potentia obedienciali in causis creatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38948

quo totus iam mundus impletus est, tam potens etiam in suis significationibus fuit, ut non minus adepti sint, qui in illud credere promissum, quàm qui susceperere donatum.

C A P V T XIII.

Ad decernendum super efficacia Sacramentorũ nouæ legis præmittitur doctrina de potentia obedienciali in causis creatis.

168 **Q**uoties dubitatur, an aliquod prædicatum conueniat vel Deo, vel creaturis, & cessant omnes experientia à posteriori tum immediata, tum mediata, debemus illud venari, si licet, ex ratione Boni. Cum enim Deus sit id quo nihil melius

EXCO-

De Sacramen. Cap. XIV. 261
excogitari potest, cumque de
ratione talis entis sit, vt alia
omnia ita sint constituta in
suis prædicatis essentialibus si-
cut pertinet ad perfectionem
ipsius; hoc ipso quòd lumine
naturæ constabit, pertinere
ad perfectionem Dei vel quod
aliquod prædicatū sit in Deo,
vel quod aliquod prædicatum
sit in creaturis, colligetur veri-
tas illius prædicati Cū ergò vix
per aliquam experientiam cō-
stare possit qualis nam effi-
cientia sit in creaturis in ordi-
ne ad effectus superantes ea-
rum naturam, & producibiles
ex absoluto imperio Dei, ope-
ræ pretium erit secundū
prædictā regulam philophari.

169 Et primò censemus,
Deum non esse per se quid ab-
solutum

solum à possibilitate creatu-
 rarum; putamus enim nullam
 dari veritatem obiectiuam que
 non radicaretur in Deo: ne tota
 rerum natura sit *inconnexa*,
tanquam vitiosa Tragedia,
 vt ait Aristoteles 14. metaph.
 Pertinet ergò ad intrinsecam
 perfectionem Dei, posse aliqua
 creare: Nam ex terminis con-
 stat, esse perfectionē alicuius,
 posse operari liberè, adeòque
 laudabiliter; posse alijs benè
 facere; & alijs præesse; item,
 videre se quid melius alijs o-
 biectis, potiùs quàm si nul-
 lum esset obiectum cui se
 compararet.

170 Hinc autē colligitur, de-
 bere etiā esse possibles creatu-
 ras capaces propriij boni, &
 propriæ foelicitatis; Nā in has

tan-

tantum exercetur verum beneficium; *bene facere* enim, & *bene recipere*, atque adeo, *bene habere*, sunt correlatiua.

171 Rursus, nisi hæ forent possibiles, nullæ essent possibiles; Si quidem diuina sapientia non potest intendere alium finem in creando, quàm & aliorum bonum, & suam gloriam, quorum utrūque cessaret nisi essent aliquæ creaturæ capaces proprii boni: quando istæ eadem solæ per cognitionem, & amorem possunt afferre gloriam creatori; vt multis auctoribus, & rationibus hæc omnia probauimus in libello de *Incarnatione* à n. 12. quibus addi potest ratio desumpta ex S. Th. 3. *contra Gentiles* c. 99. in 5. *argu.*

argumento. Representatio, inquit, diuinae bonitatis in rebus est finis productionis rerum à Deo, vbi ex contextu patet, eū loqui non tantū de facto, sed etiam de possibili. Et tamen si nulla esset creatura intellectualis, cessaret hic finis; Nam ipsi Deo intuenti, & cōprehendenti suam bonitatem hæc representatio esset superflua. Idem verò S. Thomas eod. lib. c. 112. & 113. docet tanquam aliquid non quidē Deo arbitrarium, sed ex natura rei, adeòque necessarium, cætera non intendi, aut gubernari vilo modo à Deo propter ipsa, sed propter solas creaturas rationales.

172 Ex his verò emergit
tertia sequela, scilicet debere
esse

esse possibiles creaturas cum aliqua potentia effectiua. Quæ sequela non bene probatur ea ratione, quia omnia prædicata Dei debeant esse communicabilia. Nam si res attentè spectetur omnia vera prædicata Dei quatenus talia, sunt incommunicabilia puræ creaturæ: sed quoniam nos abstrahimus ex ænigmatibus creatis aliquos gradus communes Deo, & creaturis, idè in ordine ad nostros conceptus ænigmaticos prædicata quæ attingimus in Deo, necesse est vt aliquo modo sint communicata, ac proinde communicabilia. Verumtamen quãdo intuebimur Deum in ipso, videbimus aliquod prædicatum Dei simplex, &

M incom

incommunicabile secundum illud *Zacchariae* ultimo ponderatum à S. Thoma 1. *contra Gent. cap. 31. in fine; in illa die erit Dominus unus, & nomen eius unum.* Ceterum sunt aliqua predicata Dei, quæ cognoscimus ex creaturis non quatenus hæ habent illud prædicatum, sed quatenus dāt Deo tale prædicatum in ratione formæ extrinsecq; vt, *esse creatorem.* Sicut ergo hoc in communi sententia est incommunicabile creaturis, quid ni pariter, *esse effectorem,* nisi alia ratio afferatur?

173 Ratio igitur cur debuit esse possibilis vis effectrix in creaturis, est quia, vt dictum est, debuit esse possibilis creatura capax propriæ felicitatis

tatis, quæ felicitas non potuit
esse identificata cū ipsa crea-
tura foelici; Nam pertinet ad
perfectionem Dei quòd crea-
tura, postquam est, agnoscat
suam indigentiam, & debeat
orare Deum, vt sit potiùs foe-
lix quàm misera; de qua re-
latè dixi in libello *de Gratia*
c. p. Præterquamquod de
cōceptu foelicitatis est esse, vi-
tam, vt notauit Aristoteles. Vi-
ta autem non potest intelligi
vllus effectus adæquatè pro-
ueniens à principio extrinse-
co, qualis esset ea creatura
per suam solam existentiam
foelix, quippequæ esset effectus
Dei: sed vita debet esse vel a-
ctus à se, & per se subsistens
qualis est Deus; vel actus
proueniens effectiuè ab eo

cuius est actus, qualis est
vita creaturarum. Et ideò vi-
ta est aliquid diuinum, quia
est, habere perfectionem ali-
quomodo à se. Porrò cùm foe-
licitas sit status perfectus, &
desiderabilis vt melior quàm
quilibet alius, qui non sit foe-
licitas, vtique non possumus
talem statum concipere in eo
qui nihil agat, & merè passiuè
se habeat; quippe nemo no-
strum, quamuis plena foelici-
tate carentium, commutaret
statum suum cum tali ente.

174 Idem confirmatur,
quia patet lumine Naturæ,
nihil esse foelix nisi per cog-
nitiones & appetitiones: adeò-
que pariter nemo nostrum
commutaret hæc prædicata
cum quibuscumque alijs per-
fectio.

De Sacramen. Cap. XIV. 269
fectionibus excogitabilibus.
Et omnia alia bona, vel mala
mensurantur tantū in ordine
ad aliquos eiusmodi actus
quos facilitāt, vel impediunt,
vt disputauimus in libello de
Actibus humanis c. 2. At co-
gnoscere, & appetere ex conce-
ptu suo dicunt agere, & non
merè pati. Quis enim intelli-
gat aliquem iudicare, vel ama-
re obiectum, si is nihil agat,
sed tantū recipiat in se for-
mam foris aduenientem? Sanè
hoc adeò notum est, vt ab ex-
perientia nostri assensus, &
amoris habeamus primum
conceptum experimentalem
actionis; quem deinde com-
municamus alijs actionibus
sub experientiam non caden-
bus.

M 3 De-

175 Deniq. si debuit posse contingere creaturam capace[m] foelicitatis ~~non~~ esse miseram, vt supra indicaui, (alioquin carentia cuiuslibet miseriae non deberetur à nobis Deo tãquam beneficium) debuit talis creatura esse libera: nam miseria est malum cuius non potuit esse propriè auctor Deus; sicut est omniũ effectum necessarium, sed tantũm impropriè, ac permis. siuè, vt remouens prohibens: Libertas autem ex suo conceptu dicit principium determinans indifferentiam, adeòque dicit vim actiuam.

176 Quarta sequela est, debuisse etiam esse possibles res incapaces propriae foelicitatis. Patet, nam ipsa foelicitas
creata

creata debuit distingui à re
foelici, vt ostendimus, & se
habere in ordine ad illam es-
sentialiter tanquam ad finem
cui; Ergò non potuit ipsa foe-
licitas esse foelix in se. Quin-
etiam debuerunt esse possibi-
les aliquæ substantiæ incapa-
ces propriæ foelicitatis. Nam
spectat ad perfectionem sum-
mi entis beare per visionem
sui, ac proinde (cùm beare sit
gratia) spectat ad perfectionē
ipsius esse inuisibilem, nisi per
gratiam; Quare debuit ante
eiusmodi gratiam posse co-
gnosci per naturam in varijs
suis imaginibus, ex quarum
varia perfectione eius bonitas
eluceret. Ac præsertim debuit
posse cognosci in effectibus
naturalibus Infinitas Dei per

infinitem potentialem, quę secundum entitatem est in solis corporibus; item infinita continentia perfectionum, quę repręsentatur in infinitis figuris potentialiter contentis in quolibet corpore, & fecunditas quę datur in solis corporibus cum res ordinatę ad propriam foelicitatem sint incorruptibiles, adeoque nec generabiles, nec generatiuę nisi secundum aliquam compartem corruptibilem, & foelicitatis incapacem, quale est corpus in homine.

177 Pręterea, quia nos cognoscimus duplicem bonitatem, alteram in ratione finis *cui*, hoc est id quod meretur ut in eius bonum cętera ordinentur; alteram in ratione
finis

finis qui vel immediatè per se, vel mediatè per suos effectus, hoc est, id, quod alicui est bonum; debuerunt dari substantiæ vtriusque rationis. Ad primum genus spectant omnes substantiæ intellectuales; ad secundum substantiæ non cognoscitiuæ quarum tota bonitas est posse concurrere ad id quod est bonum substantijs intellectualibus.

178 Confirmatur, nam pertinet ad perfectionem Dei vt in creaturis appareat hæc eius perfectio, quæ est, *dominari in aliud, & posse liberè vti alijs rebus ad suum placitum*: hoc autem non habet vna creatura intellectualis respectu alterius, cum omnes sint finis cui, & ordinatæ ad foelicitatem.

M s pro-

propriam. Ergo fuit bonum ut essent entia corporea propriae foelicitatis incapacia, quae sunt in absoluto dominio substantiarum spiritualium, & ad propriam foelicitatem ordinatarum.

179 Ad hæc expediens fuit in aliqua creatura appareret hoc prædicatū diuinæ bonitatis quod est; *posse bene facere alteri sine vlla acquisitione foelicitatis propriae, sed omnem effectiōnem ordinando ad foelicitatem alienam*, hoc verò prædicatum non elucet in vlla forma creata nisi cognitionis experte.

180 Rursus debuit esse nouitas effectuum tum ad delectationem, tum ad admirationem, quæ ducit in inuestigatio

gationem, ac notitiam primæ
causæ. Hæc autem nouitas
naturaliter est in solis rebus
corruptibilibus, adeoque
incapacibus foelicitatis.

181 Quinta sequela est:
debuerūt dari aliquę substan-
tiæ cognoscitiuæ incapaces
propriæ foelicitatis, adeoque
materiales, & non potentes
moueri ab obiecto spiritali.
Primò quia in illis tanquā in
ænigmate apparet hæc perfe-
ctio Dei, quæ est, *esse cognosci-*
tium, et appetituum sine po-
tentia peccandi, & sine timo-
re pænæ. Secundò quia fuit
magna præstantia, & foelicitas
substantiæ ordinate ad foelici-
tatem propriam, non solùm
posse licet ad hanc sui ipsius
foelicitatem ordinare corpora

incapacia uilius boni, vel mali, sed etiam res capaces delectationis, ac molestiæ, ac proinde habere dominium despoticum benefaciendi, & malefaciendi, alicui. Hæ substantiæ debuerunt esse mortales, ac proinde materiales ut diximus. Nam id quod potest æterno tempore delectari, est capax alicuius foelicitatis, adeoque est amabile à natura ut finis cui, & non tantum ut ordinatum ad foelicitatem alienam. Proprium enim amoris amicitia, cuius obiectum est finis cui, est velle bonum æternum alterius quantum est ex parte amantis. A posteriori etiam colligitur formas brutorum esse morrales, aliò qui non haberent, sicut de facto habent

cognitionem restrictam ad sola obiecta quæ possunt illis prodesse vel nocere ad vitam, hoc est, vnumquodque eorū ad cognoscendum se ipsum, & extrā se ad cognoscendum sola accidentia corporea; Ut patet in homine, cuius cognitio, cum sit per se finis qui ad eòq; propagabilis vltra vitam & non purum medium ad tuendam vitam, extenditur ad omnia planè obiecta. Nec enim est contrā dignitatem obiecti perfectioris esse notū abstractiuè imperfectioribus. Imò potiùs id congruit tum ad dominium, tum ad gloriam.

182. Sexta sequela est: res naturaliter non cognoscitiuæ, & appetitiuæ nō debuerūt posse
se

se eleuari ad cognoscendum,
& volendum. Probatum quan-
tum in re obscura, & à priori
probari potest. Nam id quod
est taliter eleuabile, iam habet
entitatem capacem alicuius
boni, ac proinde potest aliqua-
tenus esse finis cui; nimirum est
tale ens quod prudenter à Deo
amari possit aliquatenus gratia
sua, & quod possit esse mensura
boni & mali simpliciter in or-
dine ad res sibi conuenientes,
vel discōuenientes. Hęc nimi-
rum prædicata dari constat in
omnibus agentibus cognosci-
tiuis, ac proinde etiam in bel-
luis; erga quas afficimur ali-
quali amore beneuolentię, &
in quas proinde Sancti aliqui
exercuerunt insignem virtutē
mansuetudinjs, alij verò ho-
mines

mines detestatam crudelitatem. Id autem quod in sua entitate habet eam perfectionem quam diximus, non videtur à natura posse ita contemni, ut ordinetur tantummodo ad bonum alterius, sicut naturaliter ordinantur omnes res non cognoscitivæ. Ergò quidquid est cognoscitivum per gratiam, est etiam cognoscitivum per naturam.

183 Præcedenti sequelæ consonat septima, scilicet, Res istæ cognoscitivæ incapaces naturaliter perennis boni, ac veræ scientiæ, & gaudij, ac proinde non producibiles naturaliter gratia sui tantum, nõ debuerunt posse eleuari ad eos actus, in quibus consistit foelicitas propria (loquimur de
foeli

foelicitate non tantum summa,
qualis est in Beatis, sed de illa
etiam imperfecta, & à philo-
sophis cognita, per quam, ut in
creatis, res dicuntur *foelices*
preſcindendo ab hoc quod il-
la sit fatiatiua nec ne) Probatur
ex eodem principio. Cū enim
sint duo genera entium possi-
bilium, Altera, quæ sunt men-
ſura boni, & mali per conue-
nientiam, vel disconuenientiã
aliarum rerum ad ipsa; Altera
quæ dicuntur bona vel mala,
per hoc quod alijs cōueniant,
vel disconueniant, & inter hæc
adentur quædam tertia, quæ sunt
aliqualis mensura, sed non
adequata bonitatis, & ideo
simpliciter non sunt bona in
ordine ad se, sed in ordine ad
alia, fuit impossibile ut essent

in

in hoc tertio genere ea, quæ
per quamcumque potentiam
possunt eleuari ad primum
genus. Hoc enim quod est,
habere entitatem tantæ perfe-
ctionis, ut per ordinem ad ipsam
aliquid sit prudenter amabile,
non est prædicatum pendens
ab arbitrio alicuius, sed in-
trinsecum, & identificatum
rei; Sicut ergò accidens, quod
in ordine entis est ens secun-
dum, nō potest per vllam po-
tētiā euadere ens primum,
& constituere ens per se; Ita
substantia irrationalis, quæ in
ordine finis, & boni est ens se-
cundum, nō potest per vllam
potentiam in eo ordine eua-
dere ens primum, & esse vt fi-
nis *cui prudenter amabilis.*
Huc spectat illud Augustini:
posse

posse habere fidem, vel charitatem est natura hominis, habere fidem, vel charitatem est gratia Dei.

184 Sit igitur octaua sequela. Res naturaliter amabiles, vt finis *cui*, & capaces veræ foelicitatis debuerunt posse eleuari ad foelicitatē superioris ordinis, quàm ipsis naturaliter debeatur adeòq. ad fruitionem Dei. Probat (quantū probari potest possibilitas entis supernaturalis quæ naturaliter est indemonstrabilis.) Nam creaturæ habentes tantā perfectionem, vt sint prudenter amabiles tanquam finis *cui*, sunt capaces prudentis beneficij, & liberalitatis. Ergò pertinet ad perfectionem Dei posse hanc virtutem in eas exercere,

cere, & dare illis supra debitū naturæ. Beneficia autem diuinæ liberalitatis debuerunt posse esse eximia; atque ad eò habere duas conditiones. Altera est, esse altioris ordinis, quàm totum id quod habet de suis cui benefit, altera est, explere omne eius desiderium actuale, vel possibile. Hæc autem habet sola fruitio boni infiniti.

186 Hæc ratio probat eleuabilitatem in solis actibus intelligendi, & volendi; nam in istis tantum consistit foelicitas, & cæteri omnes sunt communes rebus incapacibus propriæ foelicitatis. Item non potuit vna potentia substantialis intentionalis eleuari ad eliciendos actus proprios alterius
po.

potentiæ, loquimur *de potentia substantiali*, hoc est de ipsa anima; siue in ea dentur aliquæ qualitates quæ proximè concurrant ad certos actus, secundùm principia eorum, qui ponunt potentias intentionales distinctas à substantia, siue non. De his enim qualitatibus, si dantur, philosophandum est, sicut philosophabimur de potentia obedientiali actiua in rebus inanimatis, & operantibus non in bonum proprium: quippè non in bonum proprium, sed illius substantiæ, cui insunt, operantur eiusmodi potentiæ.

186 His præmissis probatur nostra Conclusio; nam vel partes animæ brutalis exercētestales actus sunt etherogeneæ,

nēæ, vel eadem anima specificè indiuisibilis denominatur *visua* per ordinem ad visionē, & *auditiua* per ordinē ad auditionem. Si secundum, Conclusio est manifesta; Hoc enim ipso quod anima videret, diceretur secundum hanc operationem *visua*, non *auditiua*; adeòque non diceretur eleuari pars auditiua ad videndum. Si primum, Conclusio probatur. Nam *audire* ex suo conceptu est aliquod bonum animæ auditiuæ, & quidē id habet *audire* vt includens actionem ab anima procedentem; nam, eà præcisà, non intelligitur anima audire, ac viuere per vllam qualitatem, quæ distincta ponatur ab hac actione. Ergò implicat aliquod

all-

audire, quod nō possit ab anima auditiva procedere, adeoque non sit perfectio ordinata ad illam; sed illud *audire* quod procederet non ab anima auditiva, sed a visiva, non posset secundum se totum esse perfectio animæ auditivæ; Ergo non haberet essentiam quam dicit ipsum *audire*. An verò hinc sequatur, non posse accidens spirituale recipi diuinitus in corpore, vel accidens materiale in solo spiritu, non vacat hic definire.

187 Rursus eadem conclusio probatur, quia *audire* illud nō posset esse vita animæ visivæ. Nam vita est operatio proueniens à Natura intrinseca viuentis, & proinde manifestans

stās eius speciē & inclinationē;
ac propterea non potest præ-
ferre vnā speciē, & incli-
nationem in actu secundo es-
sentialiter diuersam ab ea, quæ
est in actu primo. Vita enim
est formalissimum exercitium
actus primi. At si pars auditi-
ua videret, hoc exercitium in-
dicaret animam visuam non
auditivam, & inclinationem
ad videndum, non ad audien-
dum.

188 Neque idem contin-
git in eleuatione animæ ad
actus supernaturales & diui-
nos. Nā illi nō sūt operationes
cōuenientes alicui alteri crea-
turæ viuenti, sed retinent mo-
dum operandi connaturalem
animæ intellectuali, quamuis
circa obiecta perfectiora ijs,
circa

circà quæ talis anima potest naturaliter eum exercere; Ac proinde eiusmodi operationes non indicant aliquam speciẽ vitalitatis, & aliquem actum primum diuersum ab eo qui est de facto, sed eundem roboratum, & eleuatum.

189 Imò, posita possibilitate ex. g. visionis creatę Dei clarę, non potest hæc esse ordinata ad perficiendũ aliã substãtiam, quam creaturam intellectuam vtpotè cui soli congruit ille modus operandi, quare nõ est mirũ si possit hæc eleuari ad illam operationem. At posita possibilitate visionis non sequitur eam esse ordinatam ad perficiendam partem auditiuam, sed visiuam. Neq. dicas, posse dari visionem su-
per-

pernaturalem soni ordinatam ad partem auditivam; nam, contra est, quoniam de primo conceptu talis modi cognoscendi, qui dicitur *visio*, est esse coloris & lucis, non soni, ut constat ex apprehensione terminorum.

190 Afferimus insuper, connaturalius esse ut intellectus, & voluntas eleuetur ad actus supernaturales per qualitatem intrinsecam; sed posse etiam eleuari per solum decretum Dei extrinsecum. Prima pars probatur, tum quia ita contingit de facto, & tamen Deus non censetur addere aliquid frustra; tum quia natura nos inclinatur ad existimandum ut quoties aliqua causa producit effectum seu natura-

N lem

lem, seu miraculosum, sit in illa causa virtus productiua talis effectus; & ideò admiramur, & veneramur illam causam tanquā cæteris perfectiorem. Id verò multò magis habet locum in eleuatione non transeunte, sed permanente; quæ utiq. exigit vt potentia eleuata nō se habeat per modum alicuius hominis qui ex temperamento suo intrinseco non posset viuere, sed conseruaretur in singula momenta miraculosè à Deo.

191 Vt probetur altera pars, scilicet id fieri posse de potētia, absoluta præmittimus, dari aliquos effectus quos Deus se solo facere nequit: vel quia dicunt formaliter efficiētiam creaturæ, vt est hic: *creatura facie*

De Sacramen. Cap. XIV. 291
facit; vel quia dicunt imper-
fectionem, & potentialitatē in
sua causa, vt est hic, res cogno-
scitur per cognitionem creatam.
Vel ex alio capite. Hoc posi-
to, si vera esset sententia asse-
rens, habitus supernaturales
esse totam rationem agendi;
vtiq. non posset fieri hæc ele-
uatio per decretum Dei ex-
trinsecum; Nam eatenus nunc
dicitur anima agere dum vi-
det Deum ex g. in ea senten-
tia, quatenus agit lumen
gloriæ, quod est virtus animæ
vti accidens illi inhærens. At
esset imperfectio Dei quod
eius potentia, vel decretum
esset virtus alterius. Ergo ex
eo quod Deus faceret per se id
quod nunc facit lumen, non
redderetur anima agens, &

cognoscens. Verùm in sententiã probabiliori opposita, haud est aliqua ratio cur Deus non possit supplere concursum partialem eiusmodi habituum.

192 Iam his positis remanet examinandum, an sit concedenda in qualibet entitate, aut vi actiua creata, obediencialis quẽdam facultas ad producẽdos ex solo diuino decreto quoslibet effectus quãtumuis disparatos, dummodò non tales vt in ordine ad illos appareat specialis cõtradictio. In quã re primò certum videtur, non esse id asserendum ad perfectionem potentiã diuinã nisi aliunde probetur id esse bonum. Constat enim, ex propositionibus excogitabilibus, ali-

aliquas à Deo posse verificari,
aliquas nō; Cæterùm Deū pos-
se quidquid bonum est posse.
Prætereà neque id est asseren-
dum ex eo quod præsumptio
fit pro non repugnantia. Fate-
mur quidem in genere hanc
præsumptionē. Quæ præsumptio
fundatur in eo principio fami-
liari penes Aristotelem: illud
est probabile, quod plerum-
que contingit. Sicut ergò, cùm
pleraque ex entibus excogi-
tabilibus, vt potè infinitis, de
facto non existant, præsum-
ptio generalis in singulis est
pro non existentia, & ideò af-
firmanti non autem neganti
incumbit onus probandi, ità
cùm pleraque binaria prædi-
catorum excogitabilium sint
talia, vt alterum non repu-

N 3 gnet

gnet essentialiter alteri, præsumptio in singulis binarijs est pro non repugnantia. Nihilominus in casu nostro radicaliter queritur non tã de aliqua non repugnantia, quàm de prædicato positivo, hoc est de vi effectiva excitabili à Deo in ordine ad talem effectum. Prædicata verò positiva in singulis rebus non præsumuntur, sed probanda sunt, idque ex eadem regula supraposita, nam cuique rei pleraque ex prædicatis excogitabilibus desunt. Quare si nullum aliud sit indicium pro vtraque parte, vnumquodque prædicatum quod proponatur, probabilius est abesse, quàm adesse.

193 Attamentales modi arguēdi sunt valdè generales,

&

De Sacram. Cap. XIV. 295

& leues. Quocircà maior vis
facienda est & in peculiari cō-
sonantia, vel dissonantia que
apparet inter prædicata de qui-
bus quæritur, cum exemplis
aliunde notis rerum affinium;
& in eo, an videatur pertinere
ad perfectionem primi entis,
vt ea prædicata inter se cōue-
niant, vel repugnent.

194 Dicimus ergo primò,
pertinere ad perfectionem Dei
esse in creaturis potentiam
obedientalem passiuam. Per-
tinet enim ad perfectionem
Dei vt ipse possit rebus dare
aliquid meliùs per fauorem,
quàm illis conueniat per na-
turam; Id verò quod datur nō
potest esse nisi entis ens, atque
adeò accidens. Accidens por-
rò dependet à subiecto per

N 4 hoc

hoc quod illi vniatur, & quòd amissa vnione non exigat cōseruari, aliòquin esset forma per se subsistens; Ergò fuit cōueniens vt aliqua accidentia possent pendere ab eo subiecto, de cuius natura non sit eiusmodi accidentia sustentare. Hæc verò potentia obedientialis passiuæ non est illimitata, sicut ponenda esset actiua. Non enim est ad omnia, sed tātūm ad formas indigentes concursu subiecti; nec datur in subiecto spirituali ad formas materiales, aut è contrario: nec est indicium perfectionis falsæ; nam perfectio effectus indicat perfectionem agentis, non materiæ vtpotè quæ bonum recipit, non largitur sicut efficiens.

Item

195 Item spectat ad perfectionem Dei, posse eleuare creaturam rationalem ad efficiendas cognitiones, & volitiones supernaturales ex ratione allata paulò supra. Rursus spectat ad perfectionem Dei posse producere plura, & plura in infinitum, & specie, & numero. Tum vt sit magnum beneficium cuique rei creatæ, ipsam esse electam ex infinitis non creatis; tum vt Deus possit semper excitare nouam admirationem faciendo aliquod opificium maius, & pulchrius omnibus iam effectis. Et ideò humiliùs sentire visi sunt de Deo illi hæretici qui negarunt Deum posse creare res syncategorematicè infinitas. Denique videtur pertinere ad

N. 5 per.

perfectionem Dei, vt quoties effectus p̄det a duplici causa, creata & modus illū causādi non dicit ex suo conceptu imperfectionem, possit Deus per se adiuuare vnam ex illis causis loco alterius concausæ. Si enim Deus potest se solo quod possūt duę causę, quidni possit se solo quod potest vna?

196 Dicimus tamen probabilius esse, non dari in creaturis virtutem hanc obedientialē actiuam ad producēdos eos effectus, ad quos illæ non habent virtutem naturalem, saltem incompletam, & complebilem per aliam causam creatam. Probat, quoniam de hac virtute obedientiali nulum habemus argumentum, & ex alia parte videtur inue-

rifi.

risimilis ex pluribus. Primò
 quia id quod, si existeret, esset
 amabile tantùm in ratione
 medij, toties existeret frustra,
 quoties daretur aliud mediũ
 indefectibile ab eo distinctum,
 & æquè efficax in ordine ad
 eundem planè finem. Ex g.
 si ego haberem calamum ina-
 missibilem, & optimum, fru-
 strà esset mihi habere duos
 calamos in ordine ad hunc fi-
 nē, qui est *me scribere*. Sed hæc
 potentia obedientialis acti-
 ua esset huiusmodi; Ergo esset
 frustra. Minor probatur; Nam
 tota bonitas huius potentiæ
 esset in ratione medij, ad hoc
 nempe vt Deus possit ponere
 talem effectum. Sed Deus in
 ordine ad hoc habet suam
 omnipotentiã indefectibilem.

& efficacissimam. Ergò hæc virtus obediens in creaturis esset tale medium, quale nos in maiori primi syllogismi descripsimus. Maior ultimi syllogismi probatur. Nam tota utilitas actionis, & potentiaæ actiue præscindendo ab hoc quod est, dari effectum, consistit vel in hoc quod per actionem agens perficiatur primò, & per se, sicut contingit in operationibus vitalibus, & de his nō est præsens quæstio, sed suprâ disputatum est seorsim; vel in hoc quod per varias actiones creaturarum eluceat in causis varia participatio entitatiua perfectionis diuinæ; ex qua ratione S. Thomas 3. contrâ Gent. cap. 69. vers. *Amplius si effectus probat creaturas*

ras

De Sacramen. Cap. XIV. 301
ras agere, quia aliòquin ex
effectibus non possemus co-
gnoscere illarum naturam; Et
hoc bonum non haberetur ex
illa virtute obedientiali; quip-
pe communi omnibus rebus
ac proinde non indicante spe-
cialem naturam ac perfectio-
nem. Ergò hæc potentia res-
pectu Dei esset purum mediū
in ordine ad ponendum effe-
ctum.

197 Confirmatur quia
est de conceptu omnis causæ
tam principalis, quàm instru-
mentalibus, eò ipsam iudicari
perfectiorem, quò concurrat
ad perfectiores effectus; ita
influxus Coeli, semina viuen-
tium, membra corporis, quæ
omnia sunt instrumenta, eò
iudicantur perfectiora, quò fa-
ciunt

cū perfectiores operationes:
 & si in aliquibus instrumentis
 contrarium videtur, vt in ca-
 lamis, penicillis &c. idē est,
 quia non sunt instrumenta
 adæquata, sed potius recepti-
 ua diuersæ virtutis instrumen-
 talis impressæ ab artifice.
 Cresceret ergo per hanc illimi-
 tatam virtutem obedientialē
 perfectio cuiuslibet creaturæ
 cum quadam illimitatione
 per ordinem ad perfectiores,
 & perfectiores effectus quos
 posset producere sine vllō ter-
 mino.

198 Denique de ratione
 omnis effectus est, esse aliquo
 modo indicem suæ causæ,
 adeoque vel imaginem, hoc
 est indicem cum similitudine,
 vel vestigium, hoc est indicem
 sine

De Sacramen. Cap. XIV. 303
sine similitudine . Cæterùm
ideò effectus excitat curiosita-
tem , nempè desiderium in-
ueniendi ipsum *cur*, quia præ-
stat simul aliquam viam ad
eiusmodi inuentionem. Hanc
autem curiositatē multò ma-
gis excitant effectus superna-
turales . Ergò debent pendere
à causa quam aliquo modo
possint indicare per specialem
proportionem cum illa , quæ
specialis proportio nulla esset
in re præsentī .

CA-